

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De Pace, & eius descriptione de commendatione Pacis, de iis quæ ad pacem habendam valere possunt, de iis quæ paci aduersantur, & de diuisionibus ad pacem pertinentibus, qui sint pacifici, & quare ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46132)

Superbus appetit alienum malum propter proprium bonum, ut proximi deiectionem propter sui exaltationem. Ipse vult facere de fratre suo scabellū pedum suorum, ut sic altior appareat. Munditia à macula malitię nihil aliud videtur esse quàm innocētia, quę sic describitur: Innocētia est puritas animi omnem iniurię illationem abhorrens. Item notandum, quod cor mundandū est ut speculū, ut sic Deo inspectoti faciem suā purā reddat. Abluendum est hoc speculum lauacro lachrymarum. Mundandum est refectione, quę est cōfessio, & oratio pro venialibus & defractione quę fit vitę asperitate. ¶ Item mundandū est cor, ut vas cui balsamum cęlestis sapientię debet infundi. ¶ Munditia cordis adaptatur dono intellectus. ¶ Circa quartū notandū, quod munditia cordis dono intellectus adaptatur. Facit enim munditia cordis ad intelligentiam, sicut puritas, & claritas pupillę facit ad visionem oculi, & munditia speculi ad speculationem faciei, & munditia vasis ad hoc, quod pretiosus liquor ei infundatur. Gl. super Mat. 5. facit adaptationē his verbis: Spiritus intelligentię huic gradui adaptatur: quia intellectus mentis oculus est, & expletio mandatorum Dei aperit intellectum.

De Pace, & eius descriptione de commendatione Pacis, de iis quę ad pacem habendam valere possunt, de iis quę paci aduersantur, & de diuisionibus ad pacem pertinentibus, qui sint pacifici, & quare sint beati, ac cui dono hęc beatitudo adaptetur.

P A R S X I.

SEquitur de gratia, quę cōmendatur nobis in illo verbo, Beati pacifici &c. De qua hoc modo agerur. ¶ Primò descriptiones pacis ponentur. ¶ Secundò, eius commendationes. ¶ Tertio, tangetur de iis quę ad pacem habendam valere possunt. ¶ Quarto, de iis, quę paci aduersantur. ¶ Quinto, ponentur diuisiones ad pacem pertinentes. ¶ Sextò, ostenderur qui sint pacifici. ¶ Septimò, quare pacifici sint beati. ¶ Octauò, quod donū huic beatitudinē aptetur. ¶ Pax sic describitur: Pax est concordantium in bono mentium ordinata tranquillitas. August. 9. lib. de Ciuitate Dei, multas ponit descriptiones particulares pacis, his verbis: Pax, inquit, corporis, est ordinata temperatura partium. Pax animę irrationalis ordinata requies appetitionum. Pax animę rationalis, ordinata cognitionis actionisque consensus. Pax corporis & animę, ordinata vita, & salus animatę. Pax hominis mortalis & Dei, ordinata in fide sub æterna lege obedientia. Pax hominum, ordinata concordia. Pax domus, ordinata imperandi atque obediendi concordia cohabitantium. Pax ciuitatis, ordina-

ta

ra imperandi atque obediendi concordia ciuium. Pax cælestis ciuitatis, ordinatissima & cōcordissima societas fruendi Deo & inuicem in Deo. Pax omnium rerum tranquillitas ordinis. Et subdit descriptionē ordinis: Ordo, inquit, est parium dispariūque rerum sua cuique loca tribuens dispositio. Ad pacem generaliter pertinere videtur carentia repugnantū. Vnde dicit gl. super Matt. 5. Vera pax est, vbi nihil repugnat. Aug. 19. lib. de Ciui. Dei: Quid est aliud victoria, nisi subiectio repugnantium? quod quum factum fuerit, pax erit.

¶ De commendatione Pacis.

Circa secundum notandum, quòd 12. sunt quæ ad pacis commendationem pertinere videntur. ¶ Primum est naturale desiderium pacis, quod inest omnibus. De quo Aug. 19. lib. de Ciui. Dei: Sicut nemo est qui gaudere nolit, ira nemo est qui pacē habere nolit. Quandoquidem & ipsi qui bella volunt, nihil aliud quam vincere volunt. Ad gloriosam ergo pacem bellādo cupiūt peruenire. Nam quid est aliud victoria, nisi subiectio repugnantium? quod cū factum fuerit, pax erit. Idem in eodem, Superbus peruersē imitatur Deum: odit nāque cum sociis æqualitatē sub illo: sed imponere vult sociis dominationem suā pro illo. Odit ergo iustam pacem Dei, & amat iniquā pacem suam. Non amare tamen qualēcūque pacem, nullo modo potest. Nullus quippe vitium contra naturā est, vt naturæ deleat extrema vestigia. Secundum est, multiplex exhortatio ad pacem, quæ nobis fit. Ad pacem mouit nos multitudo angelorū nato Domino, dicens: Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus. Lucæ 2. Ad hanc voluit Christus apostolos monere illos, in quorum domū intrarent. Matthæi 10. Intrans domum salutate eam, dicentes, Pax huic domui. Et Lucæ 10. dictum est discipulis: In quamcūque domum intraueritis, primū dicite, Pax huic domui. Ad pacē etiā mouit Christus Io. 20. in duobus locis. Tota doctrina eius ad pacem videtur fuisse. Vnde super illud Ioan. 16. Hæc locutus sum vobis vt in me pacem habeatis, dicit gl. Non solum quæ in cæna, sed quæ ab initio, & maximè quæ in cæna hac de causā dicit dicta, vt in illo pacem haberent. Ad idem debet esse doctrina ecclesiæ. Columba ramum oliuæ portat in ore suo. Genes. 8. Oliua signum est pacis: columba signū est Spiritus sancti. In hoc ergo signatum est, quòd viri spirituales debent portare in ore pacem, vt ad ea quæ pacis sunt, admoneant. Ad pacem monet Apostolus ad Romanos 14. Quæ pacis sunt sectamini, &c. Eiusdē 12. Si fieri potest quod ex vobis est, cum omnibus hominibus pa-

cem habentes 2. ad Cor. 4. Pacem habere. ad Ephe. 4. Soliciti ser-
 uare vnitatem spiritus in vinculo pacis. ad Hebræ. 12. Pacem se-
 quimini cum omnibus. ¶ Tertium est, frequens oratio quam
 sancti pro pace faciunt, & ab aliis fieri volunt. Num. 6. Conuer-
 tat Deus vultum suum ad te, & det tibi pacem. Iere. 29. Quæ-
 re pacem ciuitatis, &c. In Psal. Rogate quæ ad pacem sunt Ieru-
 salem. 2. Macha. 1. Adaperiat Dominus cor vestrum, &c. & faciat
 pacem. Paulus serè in singulis epistolis suis pacem oprat iis qui-
 bus scribit. Similiter Petrus in suis epistolis. ¶ Quartum est, quòd
 pax est verum bonum amicorum Dei. Vnde super illud, Pax su-
 per Israël, dicit Gl. Vno verbo omnia bona dicit: qui pacem non
 habet, infelix est. in Psal. Contritio & infelicitas in viis eorum,
 & viam pacis non cognouerunt. Pacem specialiter reliquit Chri-
 stus discipulis suis recessurus ab eis. Io. 14. Pacem relinquo vo-
 bis, pacem meam do vobis. ad Heb. 4. Relinquitur sabbatismus
 populo Dei. Solent homines morituri aliqua relinquere dile-
 ctis suis, & magis dilectis meliora. In hoc ergo, quòd pacem Chri-
 stus reliquit apostolis sibi dilectissimis, montrauit pacem opti-
 mam esse. Multum dolere deberet qui se videret exheredatum ab
 eo, quòd Christus specialiter fidelibus legauit. 3. Reg. 11. dicit Na-
 both ad Achab: Propitius sit mihi Dominus, ne de hæreditatem
 patrum meorum, nec voluit aliquo modo vineam quam habebat
 is hæreditariè commutare. Pacem comitatur gaudium. Prou. 12.
 Qui inuent pacis consilia, sequitur eos gaudium. ¶ Quintum
 est, quòd pax finis videtur esse omnium, etiam sui contrarij,
 Aug. Tantum bonum est pax, vt etiam suo contrario queratur.
 Idem: Constat pacem belli esse oprabilem finem. Omnis homo
 etiã belligerando pacem requirit. ¶ Sextum est, quod pax enumeratur
 inter fructus spiritus. Gal. 5. Fructus autem spiritus, sunt charitas,
 gaudiũ, pax. Charitate diliguntur quæ sunt diligenda, & odiun-
 tur quæ sunt odio habenda. Si assint quæ diliguntur, est gaudiũ: si
 absint quæ odiuntur, est pax. Septimum est, quod pax est specialis lo-
 cus Dei. Psal. In pace factus est locus eius. Ad hoc signandũ, tem-
 plum Salomonis in pace factum est. 3. Reg. 6. Nunc requiẽ dedit Do-
 minus Deus mihi per circuitum, & nõ est latan, neque occursum
 malus. Quamobrẽ cogito ædificare tẽplum nomini Dei mei. Ad
 idem ostendendũ noluit filius Dei nosci in mundo isto, donec
 vniuersus orbis peccatus fuit, & durauit pax illa 12. annis. 2. Cor.
 11. Pacem habete, & Dominus pacis erit vobiscum. 1. ad Cor. 4.
 Nõ est Deus dissensionis, sed pacis. Deus est pacis quasi possessi-
 uè, quia vbi pax, ibi Deus. ¶ Octauum est, quòd Deus ita carè pa-
 cem

cem
 passu
 pro o
 nos r
 her
 mun
 est en
 recusa
 munda
 tur. ¶
 dit in
 Vitis
 vnus
 Terri
 homi
 bat in
 confes
 tionem
 paulu
 & erat
 limpic
 tanqu
 num c
 rit, &
 cimur
 sabbat
 Deo &
 meo, q
 trum, a

Circ
 habent
 Deus t
 quæren
 quosda
 rent. F
 norũ.
 eis leg
 tem co
 bus, A d
 ¶ Secu

cem emere voluit. Chryf. Pro pace loquimur pro qua Dei filius passus est, propter quam crucifixus est & sepultus, quam nobis pro omni censu hereditatis reliquit. Voluit Dei filius mori, vt nos reconciliaret Deo patri. Voluit quasi matrimonium cōtrahere cum sorore nostra, scilicet cum humana natura, vt pax in mundo reformaretur. Adhuc etiam pacem peccatorum paratus est emere regno cælorum. Væ illis qui tam honorabilem pacem recusant. Nonū est, q̄ pax mundiissima est: mundat enim aquam mūdantē carera. Si aqua turbata in pacē dimittatur, clara efficitur. ¶ Decimū est, quōd clarē videre facit. Aqua turbata nō reddit imagines, vt ait Gregorius, sic cor turbatū, nō clarē videt. In Vitis patrū tres studiosē diligētes se, facti sunt monachi. Quorū vnus elegit litigantes ad pacē reducere. Alius visitare infirmos. Tertius abiit quiescere in solitudine. Primus laborans circa lites hominū nō valēs eas sedare, tēdio victus venit ad eū qui seruebat infirmis, & inuenit eū animo deficientem. Qui de communi consensu abierunt tertium videre in eremo, dicentes ei tribulationes suas, & rogantes vt eis diceret statum suum: qui reticens paululū, misit aquam in scyphū, dicens eis: Attendite in aquam: & erat turbulenta. Et postmodicū dixit eis: Attendite quomodo limpida facta est. Et tūc intenderent in eā, viderūt vultus suos tanquam in speculo. Et tūc dicit eis: Sic est qui in medio hominum consistit, non enim videt peccata sua. Cū autem quieuerit, & maximē in solitudine, tūc peccata sua conspiciat. ¶ Undecimum est, quōd pax præsens arra est futuræ pacis. Esa. vii. Erit sabbatum ex sabbato. ¶ Duodecimū est, quōd pax grata est, & Deo & hominibus. Ecclē. 25. In tribus beneplacitum est spiritui meo, quæ sunt probata coram Deo & hominibus, Cōcordia fratrum, amor proximorū, & vir & mulier sibi bene consentientes.

¶ *De his que valent ad pacem habendam.*

Circa tertium notandum quōd duodecim sunt quæ ad pacem habendam valere possunt. ¶ Primū est, amor pacis. Non enim dat Deus tantū bonum illud contēnti, sed cum desiderio magno quærenti. In Psal. Inquire pacē, & persequere eā. Hoc est contra quosdam qui pacē oblatā reciperent, sed eam primo nō quærent. Hi non videntur intelligere pacē hereditatē esse Christianorū. Si enim se agnoscerent exheredatos ab eo quod Christus eis legauit, nō expectarent quōd alius eos incitaret ad hereditatem eorum recuperandam. ad Heb. 12. Pacē sequimini cū omnibus. Ad Ro. 14. Quæ pacis sunt, sectamini inuicem & in omnes.

¶ Secundū est, vt à peccato nos remoueamus, & ab eo pro posse

caueamus. Non potest enim veram pacem habere qui male viuic. Prou. 16. Quum placuerint Domino viæ hominis, inimicos quoque eius conuertet ad pacem. Augu. 19. lib. de Ciuitate Dei, Pacem, inquit, iniquorum in comparatione pacis iustorum, ille videt nec pacem esse dicendam qui nouit præponere recta prauis, & ordinata peruersis. Sapient. 14. Magna mala pacem appellant. Esa. 48. Non est pax impiis, dicit Dominus. Quomodo pax vera est illi qui guerram habet cū omnipotēte, cui iustitia Dei gladium euaginatū tenet super caput, qui in domo propriæ cōscientiæ licem habet, cui omnia nocent & bona & mala? Sicut enim bonis bona & mala cooperantur in bonū, ita & malis bona & mala cooperantur in malū. Quomodo verā pacē habet qui iacet in spinis victorū, quæ vermis cōscientiæ mordet, qui onus diaboli continuē portat, qui iacet in immunditia quam nobilitas animi naturaliter refugit? ¶ Tertium est, quod voluntatem nostram diuinæ voluntati studeamus cōformare. Luc. 2. Pax hominibus bonæ voluntatis. Quomodo pacem potest habere qui ei resistit, cui nequit præualere? Iob 9. Qui restitit ei, & pacem habuit? Voluntati illius cui placent ea quæ placent Deo, nihil repugnat, sicut neque voluntati diuinæ: ideo pacem habet. Aug. Qui iugo Christi subiectus est, subiecta habet cætera, & non laborat: quia non resistit quod subiectum est. ¶ Quartum est, frequentatio humilis confessionis. Esa. 57. Creauit fructum labiorum pacem. secundi Regum 12. Peccaui Domino, ait Dauid. Dixitque Nathan ad eum: Dominus quoque transtulit peccatum tuum. ¶ Quintum est, districtio iustitia. Esaia 32. Erit opus iustitia pax. In Psalm. Iustitia & pax oscularæ sunt. Esaia 60. Pōnam v̄sitationem tuam pacem, & præpositos tuos iustitiam. ¶ Sextum est, terrenorum contemptus. Non enim potest habere veram pacem, qui continuē sequitur quod non potest consequi. Ecclesiastic. 34. Quasi qui apprehendit v̄bram, & persequitur ventum, sic qui attendit ad visa mendacia. Gregor. Quid quietius, quàm nihil in hoc mundo appetere? quid laboriosius, quàm terrenis desideris aestuare? Hinc est, quod Israël sabbatum accepit in munere. Ægyptus percutitur muscarum multitudine. ¶ Septimum est, mansuetudo. In Psalm. Mansueti hereditabunt terram, & delectabuntur in multitudine pacis. Homo immansuetus & impatiens qui aduersa fugit, quæ si effugit, non potest habere veram pacem: sed qui aduersa amplectuntur, tanquam pretiosa & salubria exemplo Christi, qui quod carni molestius erat, elegit, secundum Bernar. Qui proposito sibi

sibi g
rara o
tia eni
deria
rari
aufere
Exod.
subdit
videtu
Deo q
supern
mo non
soler h
se iacta
Perrus
sequer
tempor
ra. In P
sursum
ca. Sicut
pace eu
palpita
quiescit
oration
pax ver
Rom. 14
Si dilic
precatu
pacatur
sensus t
feras au
habebat

Circa
lum, &
do secu
malū ve
quæris, t
turbant.
cie pecca
nec, pace

sibi gaudio sustinuit crucem. Ad Heb. 12. ¶ Octauum est, moderata occupatio. Otiosus veram pacem non potest habere. Inertia enim est impatiens sui, vt ait Seneca Prouerbiorum 11. Desideria occidunt pigrum noluerunt quicquam manus eius operari, tota die concupiscit, & desiderat. Item nimia occupatio aufert pacem. Martha enim turbatur erga plurima. Luca 10. Exod. 18. Stulto labore consumeris: ait Iethro ad Moysen. Et subditur: Ultra vires tuas est negotium. glos. August. Vbi mihi videtur significari nimis internum humanis actibus animum Deo quodammodo vacuari, quo sit tanto plenior, quanto in superna & aeterna liberius extenditur. ¶ Nonum est, quod homo non se intromittat de impertinētibz ad se. Dilatio enim solet habere scissuram: vt dicit beatus Bernard. Prouerb. 18. Qui se iactat & dilatat, iurgia concitat. De dilatione reprehēditur Petrus, Ioan. ultimo, à Domino dicente sibi: Quid ad te? tu me sequere. Et discipulis, actum 1. Non est vestrum, inquit, nosse tempora vel momenta, &c. ¶ Decimum est, amor sacrae scripturae. In Psal. Pax multa diligentibus legem tuam. Iac. 3. Quae defersum est sapientia, primum quidem pudica est, deinde pacifica. Sicut sacra scriptura hominem reddit pudicum, ita cum in pace custodit. Et sicut piscis in aqua quiescit, extra aquam verò palpat. Tob. 5. Sic cor humanum in aqua sapientiae salutaris quiescit: extra verò inquietatur. ¶ Undecimum est, frequentatio orationis, in qua Spiritus sancti gratia hauritur, in quo solo est pax vera. Vnde pax numeratur inter fructus spiritus. Ad Gal. 5. Rom. 14. Sed iustitia, & pax, & gaudium in Spiritu sancto. Iob 3. Si diliculo confurrexeris ad Deum, & Omnipotentem fueris deprecatus, si mundus & rectus incesseris, statim euigilabit ad te, & peccatum reddet habitaculum iustitiae tuae. ¶ Duodecimum est si sensus tuos diligēter custodias. Eccl. 28. Ori tuo facito ostia, & seras auribus tuis. Esa. 26. Claude ostia tua super te. Discipuli ostia habebant clausa, quādo Dominus dixit eis: Pax vobis. Ioan. 20.

¶ De his quae aduersantur paci.

Circa quartum norandum, quod paci videntur aduersari bellum, & lites, & tumultus interiores & exteriores, & inquietudo secundum locum. Inquietudo etiam voluntatis fugientis malū vel praesens vel futurum, vel sequētis bonum, & non cōsequētis, timor mali futuri, & dolor de malo praesenti pacem perturbant. In Psal. Non est pax ossibus meis à facie irae tuae, à facie peccatorum meorum. Item molestia quā aliquis in vitiis sustinet, pacem turbat. Ecclesiast. 33. Praecordia fatui, quasi rota carri.

Fatuus

Fatuus qui in murmure est, de hoc quod sustinet sicut rota carni murmurat: vnde non est in pace. Item non est in pace qui transitoria ista fugacia appetit. Appetitio enim illa quaedam spiritualis motio est. Vnde Aug. Pacem animæ irrationalis dixit esse ordinatam requiem appetitionum, vt prius habitum est.

¶ De diuisione pacis.

Circa quintum notandum quòd triplex est pax, scilicet temporis, pectoris, & æternitatis. De prima legitur 4. Regum 20. Sic tantum pax & veritas in diebus meis. In Psal. Zelauit super iniquos, pacem peccatorum videns. Esa. 47. Vtinam attendisses ad madata mea, facta fuisset sicut flumē pax tua. Baruch 3. Si in via Dei ambulasses, habitasses utique in pace super terram. Aug. 19. lib. De Ciuit. Dei: Tantum est pacis bonum, vt etiā in rebus terrenis atque mortalibus nihil gratius soleat audiri, nihil desiderabilius concupisci, nihil postremo possit melius inueniri. ¶ De pace pectoris, Ioan. 14. Pacem relinquo vobis. De pace æternitatis, Esa. 32. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis. In Psal. Qui posuit fines tuos pacem. Ad Philip. 4. Pax Dei quæ exuperat omnem sensum, custodiat corda vestra. gloss. 1. Deus qui est summa pax, quæ nec cogitari potest: & ideo extra eū nullo opus est. Custodiat corda vestra & intelligentias vestras in Christo Iesu: id est, voluntates & intellectus vestros, vt extra ipsum nihil intelligatis vel appetatis. Gregorius: Quid est pax transitoria, nisi quoddā vestigium pacis æternæ? Quid ergo dementius esse potest, quàm vestigia impressa pulueri diligere, sed ipsum à quo impressa sunt non amare? ¶ Item notandum quòd est pax bona, & est pax mala. De bona iam dictum est. Pax verò mala est triplex, scilicet inordinata, simulata, inquinata. Inordinata est, quum superior obedit inferiori: vt ratio sensualitati, vel prælatus subdito. Prouerbiorum penult. Per tria mouetur terra, & quantum sustinere non potest. Per seruum, quum regnare cœperit. Eiusdem 19. Non decet seruum dominari principibus. Pax ista deterior est quàm guerra. Hanc pacem seruauit. Adam potius obediens vxori, quàm Deo. Genes. 3. Quia audisti vocem vxoris tuæ &c. maledicta terra in opere tuo. Pax simulata fuit pax Iudæ Luca. 22. Iuda, osculo Filium hominis tradis? Et 2. Reg. 20. dixit Ioab ad Amasam: Salue mi frater, & tenens manu dextera mentum Amasæ, percussit eum in latere, & effudit intestina eius. In Psal. Loquuntur pacem cum proximo suo, mala autem in cordibus eorum. Ierem 9. In ore suo pacem cum amico suo loquitur, & occultè ponit ei insidias. Pax inquinata, est

eorum

eorum qui sunt in malo concordēs : vt Pilatus & Herodes in morte Christi pacificati sunt. Luc. 23. Matth. 10. Nolite arbitrari quod venerim pacem mittere in terrā : non veni pacem mittere in terram, sed gladium. Greg. in sexta parte Moralium. Sicut esse noxium solet, si vnitas desit bonis : ita perniciosum est, si non desit malis. Idē: Peruersos quippe vnitas corroborat, Deum concordat, & tanto magis robustos quanto vnānimes facit. ¶ Idem notandum quod distinguitur quadruplex bellum, scilicet inrer carnem & spiritum, inter hominem & Deum, inter hominē & Angelum, inter hominem & hominem. Et e contrario quadruplex pax. Pacem inter carnem & spiritum facit subiectio carnis ad spiritum. Gen. 13. dictum est Agar ancillæ Saræ: Reuertere ad dominam tuam, & humiliare sub manibus eius. Secundam pacem facit iustitia ex parte nostrā, & misericordia ex parte Dei. In Psal. Misericordia & veritas obuiauerunt sibi, iustitia & pax osculatae sunt. Tertiam pacē fecit incarnatio filij Dei. Reconciliati enim sunt angeli homini, quum agnouerunt humanam naturam associatam diuinæ naturę in vna persona. Esa. 57. Creauī fructum labiorum pacem. Pacem ei qui longe, id est, homini: & pacem ei qui propē est, id est, angelo. Pacē vocat fructum labiorum: quia prædicta erat per prophetas. Item quia orationibus erat impetrata. Vltimam pacem facit patientia, vel mansuetudo ad Rom. 12. Si fieri potest quod ex vobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes, nō vosmetipsos defendentes charissimi. Greg. in Pastoral. Lex Christi est charitas vnitatis. Quam soli perficiunt, qui nec quum grauantur excedunt.

¶ *Qui sint pacifici.*

CIRCA sextum notandum, quod gratia quæ in verbo isto, Beati pacifici &c. cōmendatur, non est pax, sed gratia faciendi pacē in se vel in proximo, & hoc vel respectu Dei vel respectu proximi. Vnde pacifici amatores pacis sunt, qui studiose intēdūt paci faciendę vel in se vel in proximo. Et primo in se. Vnde gl. super Mar. 5. Pax à nobis incipit: quia dum lex carnis repugnat legi mentis, non modo alteri, sed nec nobis possumus esse pacifici. Sed postquam intus spiritus imperat vt totus homo spiritui seruiat: tunc pax ad alios deriuatur, vt pacem cum omnibus habeamus. Ber. in Sermon. Sunt aliqui qui si viderint quēpiam vel leniter scandalizatū, valde solliciti sunt quomodo in pacem eū reducere possint: & viderētur pacifici, nisi quod eorū commotio, si forte quicquam contra eos factum dictūue videbitur, tardius vniuersis difficiliusq; poterit sedari. Qui nimirū si ve-

rè pacem diligerēt, haud dubium quin eam quærent sibi ipse.
 Itē super Matt. 5. dicit gl. Pacifici sunt, qui omnes motus animi
 cōponunt & rationi subiiciunt, quia his nihil repugnat. Bernin
 Sermo. Per munditiam cordis reconciliamur Deo: Beati vero
 qui de sua reconciliatione non ingrati, & pro fratribus suis pa
 solliciti, eos quoque quantum prævalent, & sibi & Deo recon
 ciliare laborant. Quibus enim laudibus dignum, quanto am
 plectendum putas affectu, fratrem illū qui sine querela conuer
 satur inter fratres, tota sollicitudine cauet quid in eo sit quod
 ab aliis portari oporteat, & quicquid in aliis est onerosum pa
 tientissimè portat, qui singulorū scādala sua reputat? Et cū Apo
 stolo loquitur: Quis infirmatur, & ego nō infirmor? quis scādā
 lizatur, & ego non vror? Qui vere pacificus est, etiam belligerā
 do est pacificus. Aug. Pacē debet habere voluntas, bellum neces
 sitas. Nō pax quæritur, vt bellū exciteretur: sed bellum geritur, vt
 pax acquiratur. Esto ergo in bello pacificus, vt eos quos expu
 gnas ad pacis vtilitatem vincendo perducas. Beati enim pacifici.
 Idē: Hostē pugnātē necessitas perimit, nō volūtas. Sicut rebellā
 & resistenti volētia redditur: ita victo vel capto misericordia illi
 debetur, maximè in quo pacis perturbatio nō timeretur. ¶ Et notā
 dū quod pacē pectoris nō abrūpit pugna cū vitiis, si quandoque
 accidat. Vnde glo. super Matt. 5. In presenti homo pacatus, et
 bellū gerat cum vitiis, in nullo pacē abrūpit. quam Dominus
 dedit. Vnde pax multa diligentibus legem tuam domine, &c.

¶ *Quare pacifici sint beati.*

Circa septimum notādum, quod causa qua pacifici sint beati
 est illa quam dominus tangit, quia filij Dei vocabuntur. In pre
 senti merito vocantur filij Dei, quia exercent officiū illud quod
 habuit filius Dei in mūdo isto. Ipse enim in mūdo isto bella pa
 cificauit. In Psal. Ibi cōfregit potētias, arcū, scutum, & gladium,
 & bellū. In aduentu suo fuit impletū illud Esa. 2. Cōstabunt gla
 dios suos in vomeres, &c. Eph. 2. Ipse est pax nostra, &c. Ipse se
 danit litem, quæ erat inter nos & Deum. Psal. Quoniam fecisti
 iudicium meum, & causam meam. Esa. 63. Ego sum qui loquor
 iustitiā & propugnator sum ad saluandum. Primum pertinet ad
 litis sedationem. Secundū ad belli pacificationem. Item ipse tu
 multum sedauit, dum silentio suo silenti exēplum dedit. Esa. 55.
 Quasi agnus coram tondente se obmutescet. Et Luc. 23. Coram
 Herode nihil omnino respōdit. Inquietudinē quantū ad locum
 pacificauit, quando apostolis dixit, Sedete in ciuitate, donec in
 duamini virtute ex alto. Luc. vii. Inquietudinē animi pacificauit,
 cū

cum dixit Io. 14. Manete in me, & ego in vobis, Eiusdem 15. Manere in dilectione mea. ibid. 17. Hæc locutus sum vobis vt in me pacē habeatis: in mūdo autem pressurā habebitis. Christus finis est, ideo in eo quiescitur. Non est quiescendū in via, sed in fine viæ. ad Rom. 16. Finis legis Christus ad iustitiam credēti. Aug. in lib. Confes. Fecisti nos ad te, & inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te. Christus molestias mitigare, venit in cuius signum ecclesia cruces oleo facit in his qui baptizantur, vel ordinantur, vel confirmantur, vel ad honorem regni sublimantur, & etiam in dedicatione ecclesiarum. Cruciatu presentis exilij per Adam factus est: oleatio verò siue mitigatio per Christum.

¶ *Donum sapientiæ adaptatur paci.*

Circa octauum notandum quòd donum sapientiæ huic beatitudini adaptatur: qui enim pacem faciunt, quasi lectum Deo præparant, locum scilicet quietis in Psal. In pace in idipsum, &c. Vnde ipsi sunt quasi cubicularij Dei & secretarij, & consilia sapientiæ eis reuelantur. Præterea animus peccatus clarius videt: vt prius ostensum est per exemplum de aqua. Eccl. 38. Sapientiam scribe in tempore vacuitatis, id est, vacationis & quietis. ideo dicitur in Psalm. Vacate primum. Deinde subditur, Videte quoniam suavis est Dominus.

¶ *De patientia persecutionum.* PARS XII.

Vltimo tãgendū est in tractatu de Beatitudinibus, de Patientia persecutionū. Et breuiter de ea dicitur, quia in tractatu de cardinalibus Virtutibus, specialiter de Patientia tractatū est. Hanc beatitudinē post prædictas ordinat gl. super Mat. 5. dicens, Qui vsq; ad sapiētiā per prædicta cōscendūt, perfecti & roborati nō cedunt persecutioni: quia neq; mors, neque vita eos potest separare à Christo. Item sicut tangit gl. in patientia persecutionum est ostensio perfectionis & probatio, sicut in præcedētib; perfectio. Eccl. 2. In igne probatur aurum & argentum: homines verò receptibiles in camino humiliationis. Eiusdem 27. Vasa figuli probat fornax, & homines iustos tentatio tribulationis. ad Rom. 5. Tribulatio patientiam operatur, patientia autem probationem. Qui patiuntur persecutionem propter iustitiam, sunt beati: nō qui patiuntur propter scelera sua. 1. Pet. 4. Nemo vestrū patiatu quasi homicidā aut fur, &c. Eiusdem 3. Si quid patimini propter iustitiam, beati. Causa quare tales sint beati, est quam dominus tangit, Quia ipsorum est regnum cælorum. Bernar. in Sermo. Pauperibus pariter & martyribus regnū cælorū promittitur: quia paupertate quidem emittur, sed in passione pro Christo

sto